

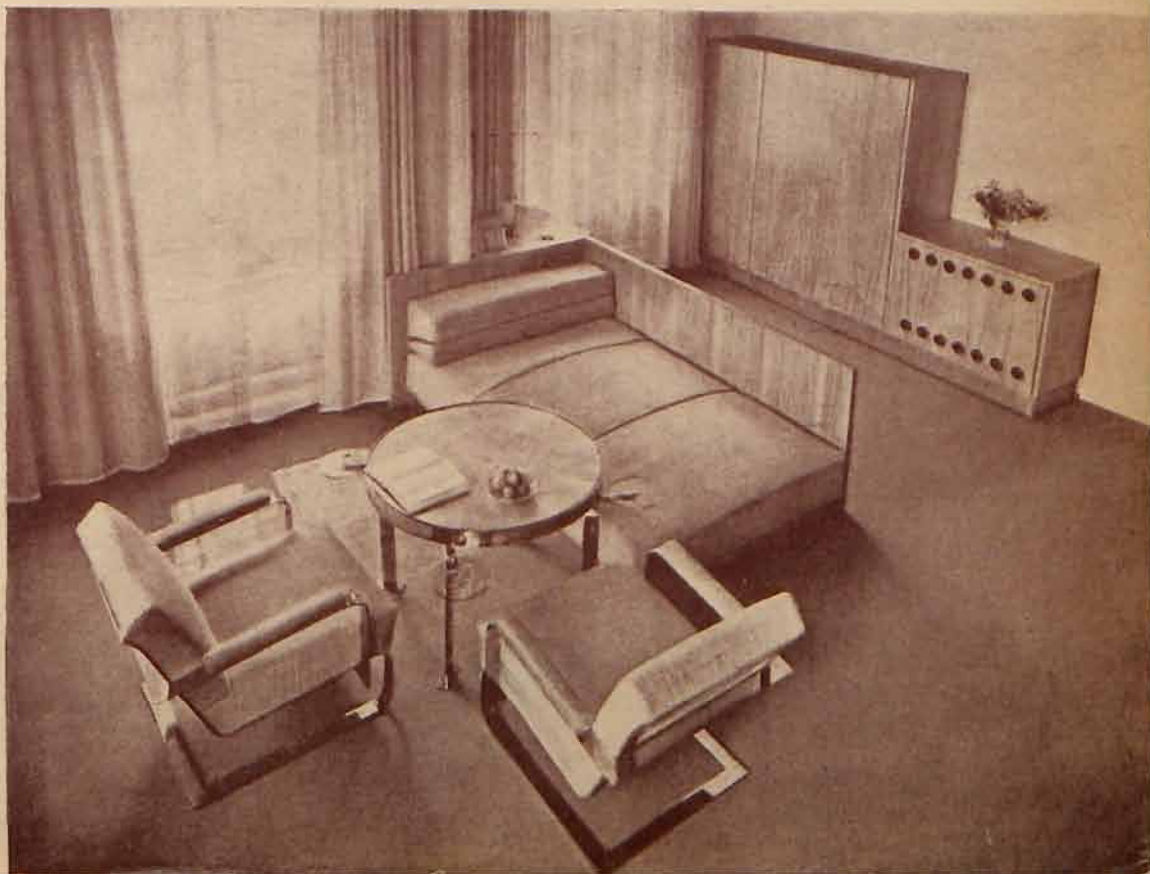
WNETRZE

II. 55 P

N. 5

[Handwritten signature]

ROK 1933

M E B L E, T K A N I N Y,
K I L I M Y, N A R Z U T Y,
D Y W A N Y, H A F T,
C E R A M I K A
N A G R O D Y S P O R T O W E

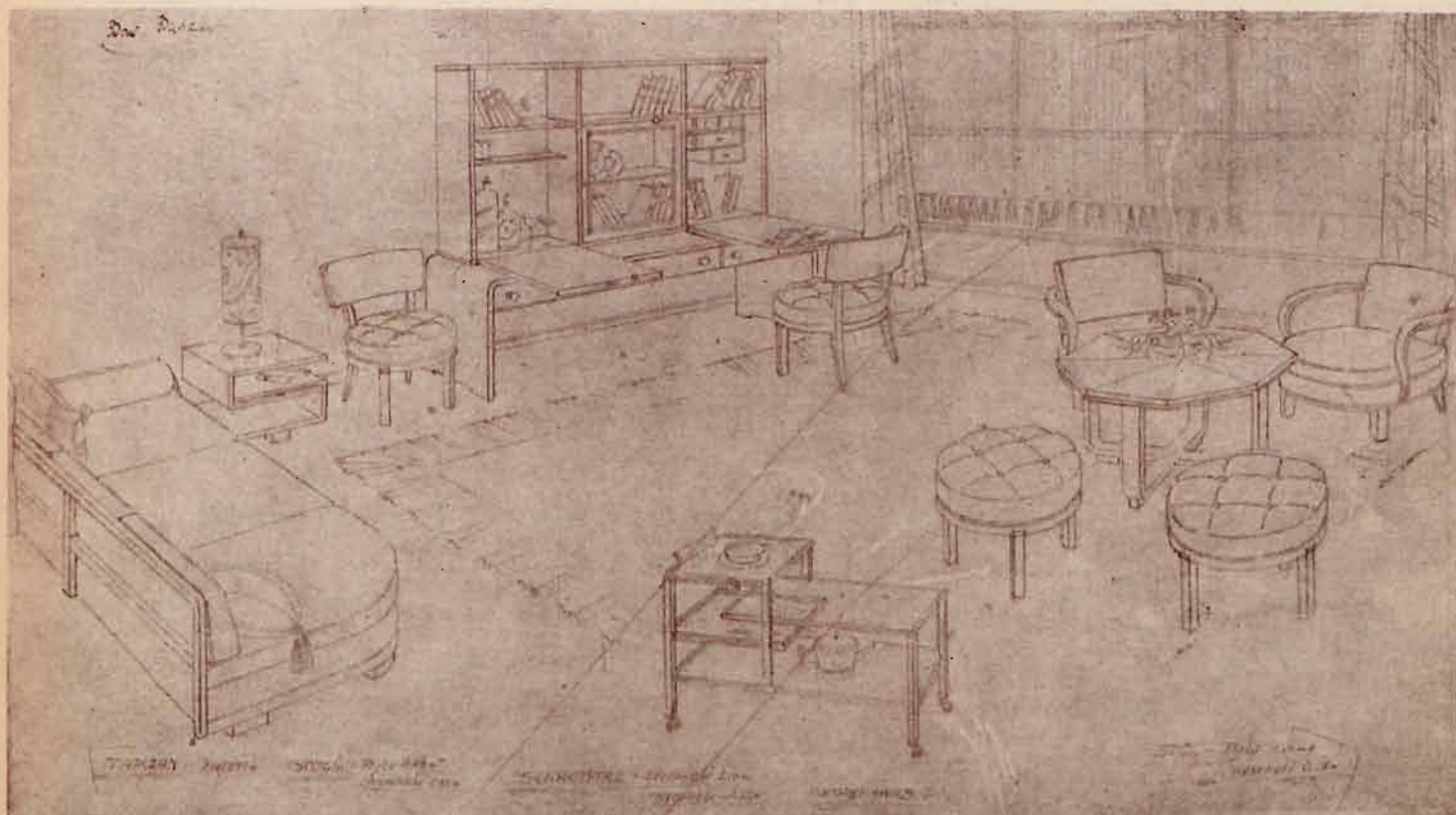
O O

S P Ó Ł D Z I E L N I A A R T Y S T Ó W
W A R S Z A W A — K R A K. P R Z E D M I E Ś C I E 1 3. — H O T E L E U R O P E J S K I

TELEFON 2.54.82 - P.K.O. 19113.

U R Z Ą D Z A N I E
W N Ę T R Z

WŁASNE PRACOWNIE

Projekt i wykonanie Fabryki Mebli Artystycznych OTTO PFEFFERKORN, Bydgoszcz.
Oddziały: Warszawa, Bielańska 4. — Katowice, Poprzeczna 10.

wnętrze

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY NOWOCZESNYM
MEBŁOM I URZĄDZENIOM WNETRZ

REDAKCJA I ADMINISTRACJA – WARSZAWA, UL. BEMA 91 m. 20. TEL. 636-60. P. K. O. Nr. 26.190.

ROK II

1933

Nr. 5

Arch. Stanisław Marzyński

JAK NOWOCZEŚNIE URZĄDZIĆ STARE MIESZKANIE

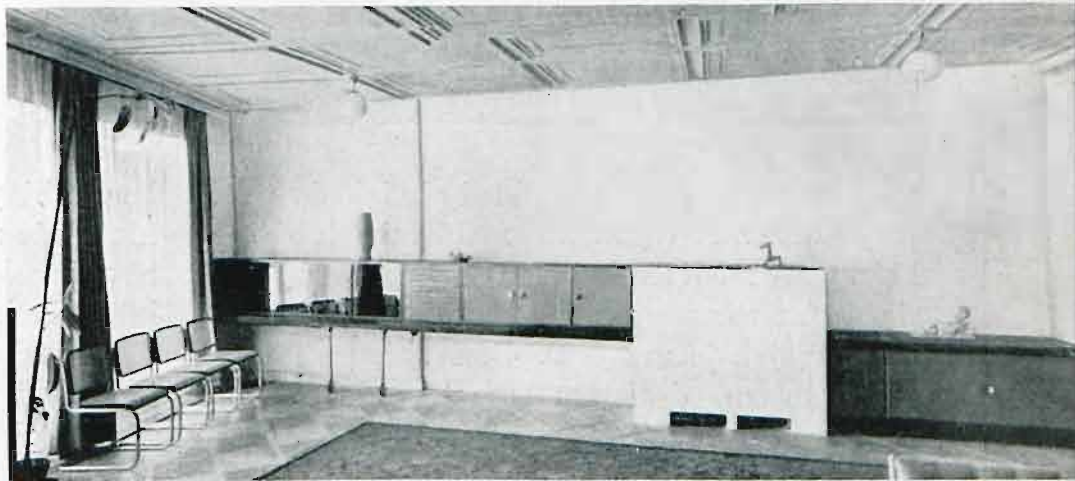
Wszystko co się mówi i pisze o wnętrzach nowoczesnych, o skromnym i pięknym sposobie urządzenia sobie otoczenia, tyczy się prawie wyłącznie mieszkań w domach nowych, mieszkań o nieskomplikowanym planie, niezbyt wysokich, dobrze przewietrzonych i naświetlonych, posiadających wszystkie właściwości odpowiadające dzisiejszym wymaganiom, jak małą, racjonalnie urządzoną kuchnię, jasną łazienkę i t. p.

Co jednak uczynić mają ci wszyscy, którzy zmuszeni są pozostać w mieszkaniach śródmiejskich, takich z ulicy Hożej, Śliskiej lub Żelaznej, które układem swym i wyposażeniem przeczą wszystkim nowoczesnym potrzebom, nad tem mało się kto zastanawia.

Mieszkańcy spółdzielni, willi i kolonji wskutek wysokich czynszów poczynają ostatnimi czasy ciągnąć do miasta. Wywołuje to proces odwrotny do tego, jaki miał

I-szy pokój przed przebudową

142—143. Proj. Arch. W. Ewerth („Moderne Bauformen“ 9. 1933 r.). Nowoczesne wnętrze dwupokojowego mieszkania w starej kamienicy zabytkowej w Norymberdze, gdzie przy przeróbce nie były dopuszczane żadne zmiany w murach ani w suficie. I-szy pokój po przebudowie, wspólna zastawa okienna, zesunięty stół, kredens ścienny i szafka barowa,

I 55.P

144. II-gi pokój przed przebudową.

145. Proj. Arch. W. Ewerth („Moderne Bauformen“ 9. 1933). II-gi pokój po przebudowie. Kotara dzieląca wewnątrz, zasuwana nad bielizniarką, tapczan, lustro, zasłonięty piec.

miejsce przed paru laty, kiedy ludzie dysponujący dużymi ciężkimi meblami, lub tacy którzy nie mieli ich jeszcze wcale, wprowadzając się do nowoczesnych mieszkań stawali przed zagadką jak je urządzić. Dziś zaś, przenosząc się z nowym, drobnym sprzętem do „apartamentów“ śródmiejskich, stajemy znów przed zagadką, jak je współcześnie zamieszkać?

Spotyka się często — wypadek, że po wysłuchaniu odczytu lub przeczytaniu artykułu o wnętrzach, zwraca się ktoś z twierdzeniem, że mając w domu wysokie okna, do których mycia po drabinie wspinać się trzeba, mając

lambrekiny (muszą być, powiada, bo wieje), nie może zastosować zalecanej lekkiej, muszlinowej zasłonki, na cienkim pręciku niklowanym, lub innych nadających się do niskich a długich okien urządzeń. Popobne zagadnienia powstają przy wyborze pokrycia ścian, sposobie stawiania pieców, umieszczania mebli i t. p.

Mieszkań dawnego typu urządzić ściśle według dzisiejszych wymagań, bez zupełnej ich przebudowy, nie podobna. Najwyżej można starać się je unowocześnić przez niektóre przeróbki i usunięcie wszystkich zbyt rażących i zbędnych szczegółów. Niepodobna dać na to ściślej recepty

wykonawczej, — zależy to od wielu różnych i w każdym wypadku odmiennych warunków. Postaramy się tu jednak choćby pobieżnie podać parę uwag dotyczących przeróbki jaknajbardziej typowego mieszkania t. zw. frontowego o pięciu lub czterech pokojach z kuchnią.

Wchodzimy przez zwykłą klatkę schodową nad którą się tu zastanawiać nie będziemy. Drzwi z podestu do mieszkania ustawione niewiadomo poco — skośnie, zmienić ich nie można. W przedpokoju, nad utworzonym przez to — kątem, trochę wyżej drzwi, zrobimy pawlacz zamknięty. Tym sposobem otrzymamy chroniącą od przeciągów sionkę. Jeśli położymy na podłodze linoleum, unikniemy reparacji starej, zwykle w przedpokoju bardzo zniszczonej posadzki. Ściany pomalujemy na jasno, prawie na biało. Rozświetli to nam trochę, pozbawioną światła dziennego całość.

Stolarka w mieszkaniu wymaga poważnych zmian. Trzeba skasować profile, „kielstosy”, „szlaklistwy” „filungi”, „ferklajdunki”, cokoły i cały ten zbyteczny balast będący tylko zbiornikiem kurzu. Albo więc wymienimy drzwi na

nowe, gładkie o bardziej przystosowanych do skali człowieka wymiarach (stare drzwi są przeważnie olbrzymie, dwuskrzydłowe) albo też przekształcimy je przez wyrównanie powierzchni. Możemy ostatecznie ograniczyć się do sheblowania odstających profili ramy i wymiany, „filungów“ na jednolite. W tych wszystkich wypadkach koniecznym też jest zastąpienie skomplikowanych okładzin gładkimi oraz, po zeszkrobaniu starej farby staranne polakierowanie całości, najlepiej na biało.

Zwykle w mieszkaniach warszawskich po jednej stronie przedpokoju mamy wejście do małego gabinetu z oknem na podwórce, pokój ten bywa, nawiasem mówiąc, zazwyczaj zajęty przez sublokatora. Na wprost wejścia ze schodów znajduje się stołowy. Jest to pokój z reguły duży i ciemny z oknem umieszczonym w kącie, zasłoniętym przez balkon wyższego piętra. Sąsiadujący ze stołowym gabinet nie jest potrzebny o ile Pan domu pracuje poza domem, o ile zaś pracuje u siebie, powinien raczej korzystać z dużego pokoju — pracowni od strony ulicy. Dla dodania mieszkaniu pewne-

146. Proj. Arch. W. Ewerth („Moderne Bauformen“ 9. 1933 r.). Część przebudowanego starego mieszkania. Stół i fotele stalowe, tapczan, szafa na ubrania z przystawką do bielizny pościelowej.

go oddechu, światła i przestrzeni, postaramy się zgrupować gabinet ze stołowym. Ściana dzieląca pokoje te jest przeważnie niekonstrukcyjną działówką, którą łatwo usunąć. Otrzymamy wtedy szeroki otwór o dowolnych proporcjach, który możemy, jeśli potrzeba, zamknąć przez zawieszenie kotary lub wstawienie drzwi. Stosując kotary dobrze jest zawiesić je po obu stronach otworu, co daje znacznie lepszą izolację głosową.

Gipsatury z sufitów trzeba zrucić. Ilak do lampy sterujący w środku sufitu również należy usunąć. Dziś ciężkich lamp nie stosujemy.

Z oknami w starych domach kłopot mamy duży. Są złe w proporcjach i podziale. Posiadają za wysoko umieszczony, prawie nigdy przez nikogo nie otwierany „oberlicht” i za grube części drewniane. Środkiem radykalnym byłoby wymienić całe okno, podwyższając parapet, umieszczony zwykle zbyt nisko. Da to możliwość zastosowania innego podziału, któryby określić można tylko w każdym poszczególnym wypadku. O ile taka przeróbka pociągająca zresztą za sobą znaczne koszty, jest niemożliwa, musimy ograniczyć się do zmiany okucia, usunięcia t. zw. „szprosów” i sheblowania zbyt rażących profili.

Z drzwiami w stołowym postąpimy tak samo, nie zapominając o bardzo ważnej rzeczy, jaką jest wymiana klamek i okuć na gładkie.

Malowaniem ścian możemy dowoli zmieniać optycznie proporcje i naświetlenie wnętrza. A że w pokojach od podwórza

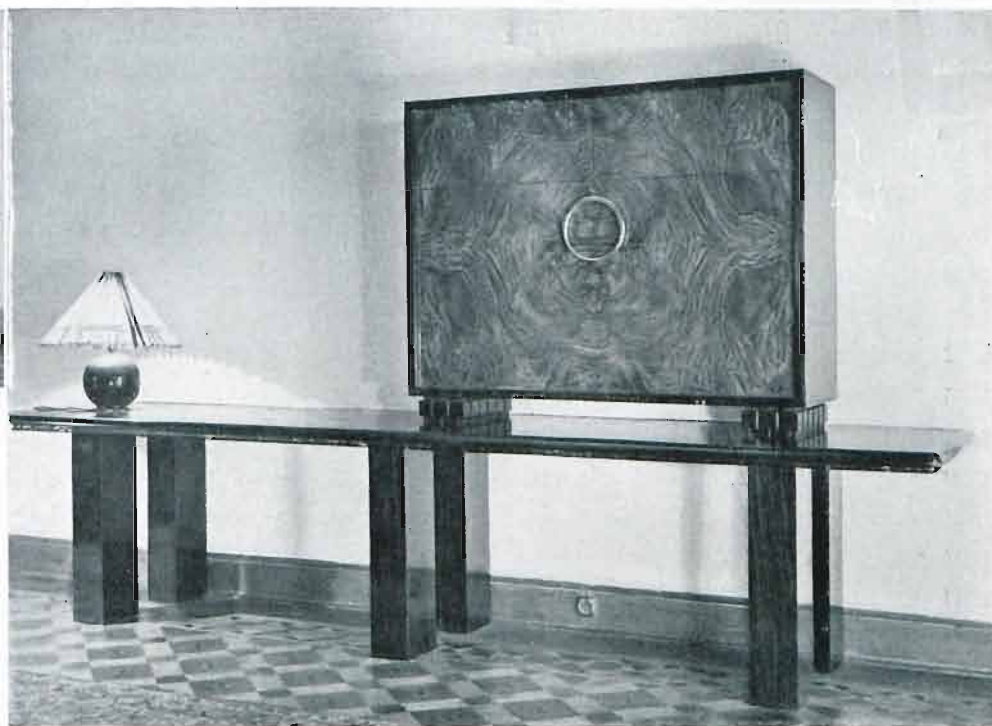
jest naogół ciemno, musimy malować je jasno. Chcąc pokoje podwyższyć trzeba kolory ścian wyciągnąć częściowo na sufit, pokrywając t. zw. fafety. Chcąc je zaś obniżyć, możemy pomalować ściany do wysokości drzwi lub góry okien, załamując je pod kątem prostym. Sufit również dobrze nadaje się do malowania jak i ściany. Dla uzyskania spokoju we wnętrzu, a chcąc dać pewien podział malarski, należy dbać o utrzymanie jednego poziomu w zestawieniu z zasadniczymi elementami pokoju, jakimi są drzwi, okna, piec i t. p. Wszelkie nieskomponowane uskoki czy odchylenia rażą. Malowane szlaczki i bordjurki są zupełnie zbędne, natomiast lekkie zapruszenie jaśniejszym lub ciemniejszym tonem od góry lub kantów daje bardzo dobre efekty. Przytwierdzenie poziomych listewek kolorowych, do których można przybijać tkaniny daje bardzo efektowne rezultaty, lecz tylko przy bardzo oględnym ich stosowaniu.

Jeżeli chodzi o pokoje frontowe starego mieszkania, to trudno coś konkretnego w tej sprawie powiedzieć, nie znając ich rozkładu, wymiarów i przeznaczenia. Jeśli na przykład łazienkę mamy umieszczoną przy korytarzu za stołowym, o ile ją wogóle mamy, i co jest najgorszym, choć najczęściej spotykanym przypadkiem, najlepszym byłoby przeniesienie jej obok pokoju frontowego, przylegającego do jadalni, łącząc ją z małą garderobą.

147. Proj. Arch. Lucjan Korngold i Henryk Blum (W-wa). Pokój mieszkalny. Fotele i kanapa obite ciemno-zółtym zamszem. Stolar. wyk. F-ma T. Ryński (W-wa). Tapicer. wyk. F-ma W. Maciąg (W-wa). Firanki wyk. p. Marja Szalitowa (W-wa).

Fot. E. Koch. (W-wa).

148. Proj. Arch. Lucjan Korngold i Henryk Blum (W-wa). Sekretera. Podstawa makassar, blat mazer orzechowy, okucia chromowane. Górna część wnętrza sekretery czarny marmur. Wyk. F-ma Telesfor Ryński (W-wa). Lampa z F-my Jan Serkowski (W-wa).

Fot. E. Koch. (W-wa).

149. Proj. Arch. Lucjan Korngold i Henryk Blum (W-wa). Bar. Drzewo makassar i orzech, okucia chromowane. Rama czarny marmur przesuwany. Bankietki wyplatane skórą wyk. F-ma W. Maciąg (W-wa). Stolar. wyk. F-ma Tel. Ryński (W-wa).

Fot. E. Koch. (W-wa).

Otrzymamy przez to w pokoju frontowym wymarzoną sypialnię.

Zagadnienie pieców jest wspólne dla całego mieszkania. W starych domach stoją one zwykle w rogach po przekątnej, przeładowane rozmaitemi gzymsami i ozdobami. Są one zbiorowiskiem śmieci i wymagają niepomiarnie dużej ilości opału. Przeważnie, obejmując mieszkanie, zastajemy piece tak zrujnowane, że wymagają zupełnej przebudowy. Idealnym zastąpieniem ich byłoby zainstalowanie własnego centralnego ogrzewania z kociołkiem w kuchni. Urządzenia tego rodzaju, bardzo dziś rozpowszechnione, mają dużo zalet, a koszt ich niewiele przewyższa ustawienie pieców w paru pokojach. Jeżeli natomiast przy piecach po-

zostaniemy, musimy zrobić je prostokątne, stojące równoległe do ścian, i niezbyt wysokie. Najlepiej zastosować się do poziomu wierzchu drzwi. Zakończenie pieca musi być zrobione zupełnie gładko t. zw. „karnesem“, metalową kątówką lub kolorową szamotą. Kafle piecowe powinny być jednolite białe albo w żywych kolorach naturalnych glazury, zależnie od układu i przeznaczenia wnętrza.

Sposób urządzenia łazienki, kuchni, ubikacji gospodarczych i całej reszty mieszkania jest dziedziną za obszerną by ująć ją w skróceniu i pobieżnie. Wiele cennych wskazówek z tej dziedziny znajdą czytelnicy w poprzednich zeszytach „Wnętrza” i w innych piśmiech fachowych.

150. Proj. Arch. Edward Seydenbeutel (W-wa). — Pokój sypialny. Szary jawor, dywan granatowy, ściany i obicia w kolorze stalowo-niebieskim. Tapicerską rob. wyk. F-ma Stanisław Olszewski (W-wa). Oświetlenie elektr. wyk. F-ma „ELEKTROTERMJA” (W-wa).

Fot. E. Koch (W-wa).

151. Proj. Arch. Lucjan Korngold i Henryk Blum (W-wa). Toaleta w garderobie i fotel. Czarny marblit i chromonikiel. Wyk. F-ma Konrad, Jarnuszkiewicz i S-ka Sp. Akc. (W-wa). Tapicer. wyk. F-ma W. Maciąg (W-wa). Firanki wyk. p. Emilia Szrajerowa (W-wa).

152. Proj. Arch. Lucjan Korngold i Henryk Blum (W-wa). Wózek do rozwożenia potraw. Czarny marblit i chromonikiel. Wyk. Konrad, Jarnuszkiewicz i S-ka Sp. Akc. (W-wa).

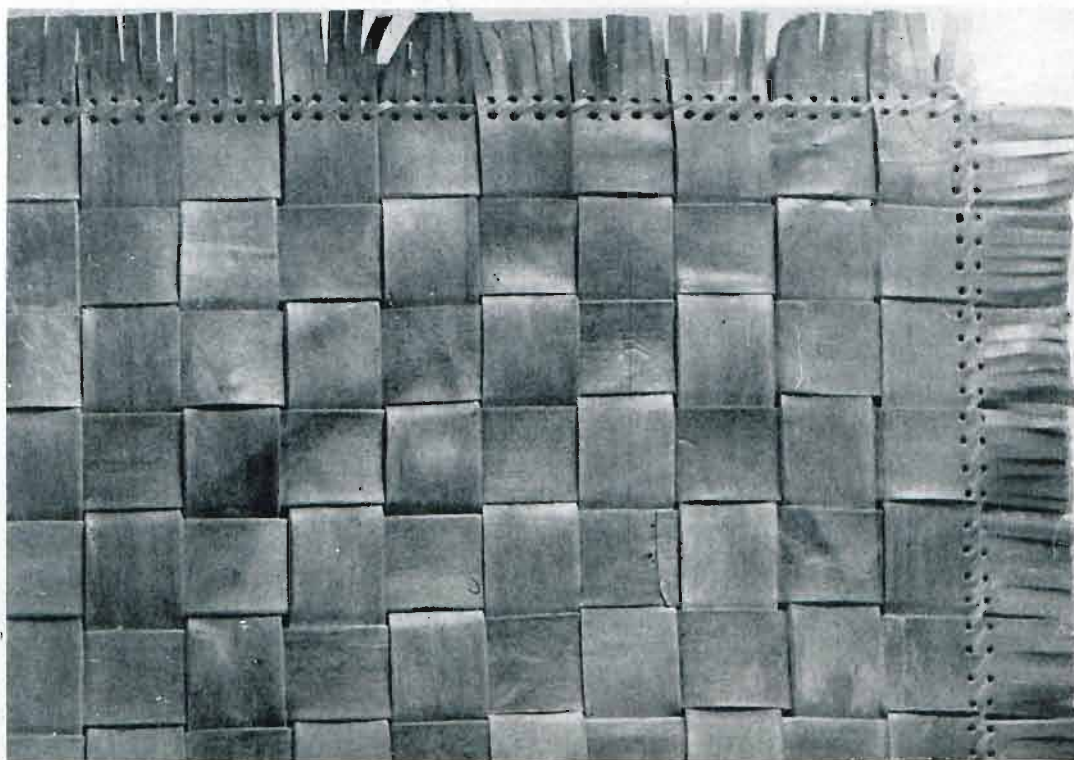

153. Proj. Arch. Lucjan Korn-gold i Henryk Blum (W-wa). Pokój sypialny. Orzech wypatany szarą zamszową skórą. Wyk. F-ma K. Bamberger i S-ka (W-wa). Wypłatanie skórą F-ma „Atelier Artistique” (W-wa). Firanki wyk. p. E. Szrajerowa (W-wa). Lampy wyk. F-ma Marciniak (W-wa).

Fot. E. Koch. (W-wa).

154. Dywan z ręcznie barwionych skór wołowych, zaprojektowany i wykonany w „Atelier Artistique” przez p. Stefanję Śmietańską — Jarblum (W-wa).

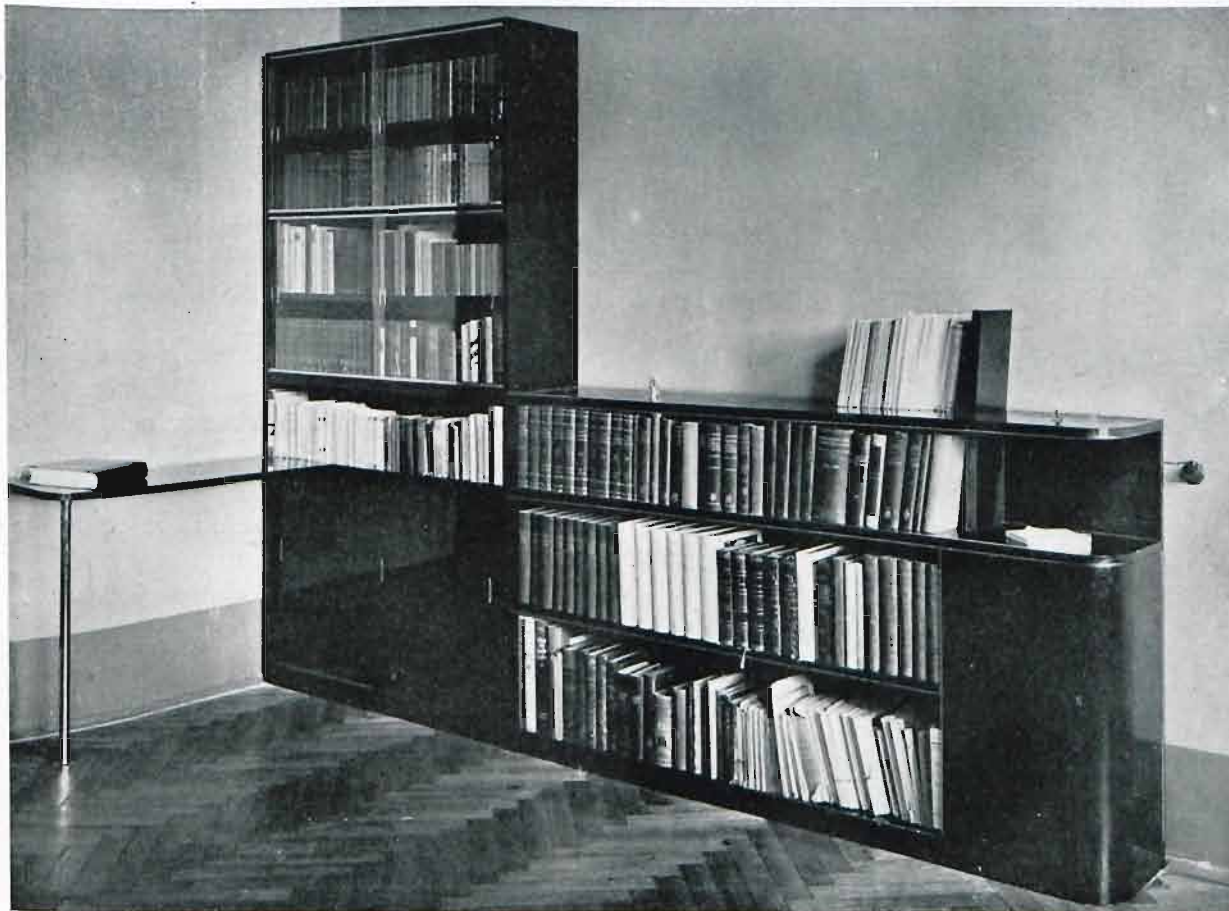
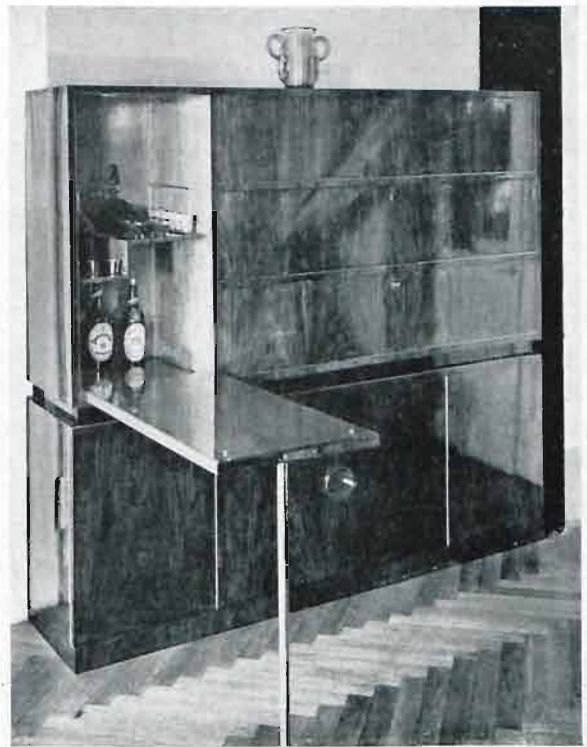
Fot. E. Koch (W-wa).

155. Proj. Arch. Nina Jankowska (W-wa). Kredens-bar. Orzech kaukaski i czarna gruszka. Wnętrze z szarego jaworu, kant półki z róży francuskiej.

Fot. wyk. E. Koch (W-wa).

156. Proj. Arch. Nina Jankowska (W-wa). Biblioteka makassar, z prawej strony szafka na listy i kartoteki. Wyk. Fabryka Mebli Art. Otto Pfefferkorn Bydgoszcz (Oddz. W-wie).

Fot. wyk. E. Koch (W-wa).

ŚWIATŁO I LUSTRO W MIESZKANIU

Szklane domy Żeromskiego — tak niedawno jeszcze wizja poety — w naszych oczach stają się rzeczywistością. Nowoczesne budownictwo coraz częściej i w coraz większych rozmiarach stosuje żelazo i szkło. Okna rosną do wielkości całych ścian, mury działowe zastępują cienkie przegrody ze szkła lustrzanego, matowego lub zabarwionego w dowolne kolory.

Mieszkanie tak zbudowane prześwietlone jest całe promieniami słońca, lśni więc i mieni się do gry światła, cieni i barw, jak zaczarowany pałac...

Często zewnętrzna szklana ściana rozsuwa się i mieszkanie łączy się z tarasem i ogrodem w jedną, przedziwną całość!

W dnie słońca i chłódów stanowi ona jedyną granicę nazewnątrz mieszkania, odsłania więc w całej pełni rozległe widoki, dając mieszkańcom złudzenie stałej łączności z przestrzenią.

Ta możność ustawicznego nasycania się widokami o rozległej perspektywie jest niezmiernie ważna w życiu nowoczesnego człowieka, zdobywcy przestrzeni, który nie chce czuć się zamkniętym w swym własnym domu.

Bogate światło wpadające przez kryształową ścianę, duże drzwi balkonowe lub obszernie nowoczesne okna rozjaśnia mieszkanie do tego stopnia, iż wydaje się ono obszerniejszym i większym. Ściany i sufit utrzymane w jasnych kolorach nie pochłaniają wiele światła, lecz je odbijają, zdobiąc i rozweselając wnętrze.

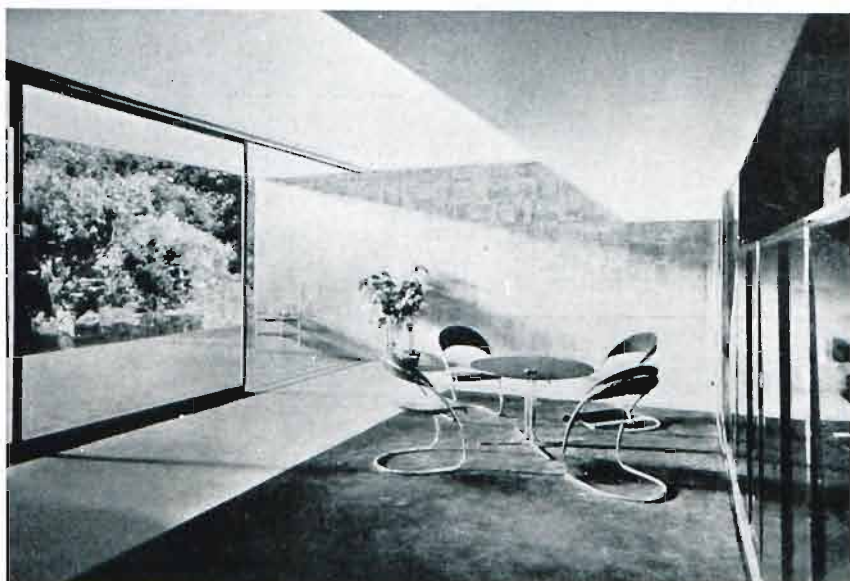
Wiadomości te zdobyto drogą długich doświadczeń. Okazało się, że ciemne barwy pochłaniają do 88%, a białe kolory zaledwie 20% światła. Barwa ścian jest więc bardzo ważnym czynnikiem przy oświetleniu mieszkania światłem naturalnym i sztucznym, zwłaszcza gra tu decydującą rolę sufit i ściana w której mieszczą się okna.

Światło, przenikając przez okna odbija się o sufit i ściany przeciwległe i w ten sposób oświetla mieszkanie. Najciemniejsza jest więc ściana okienna, najjaśniejsza ściana położona naprzeciw okna. Dlatego utrzymanie sufitu i ściany okiennej w barwach jasnych daje najlepsze oświetlenie.

Rozproszone promienie po odbiciu się od ścian snują się po przedmiotach, załamują się i odbijają ponownie, zależnie od tego na jaką powierzchnię natrafiają: jasną lub ciemną, matową lub lśniącą. Światło jest niby czynny dekorator o bogatej skali tonów i bujnej fantazji.

Zwłaszcza w mieszkaniu nowoczesnym o meblach ze stali i szkła, światło wzbogaca wnętrze kaskadą połysków i blasków.

Ważnym czynnikiem wzbogacającym w odbłaski nasze

157. Proj. Arch. B-cia Luckhardt — (Berlin — „Innen—Dekoration”) Taras w domu jednorodzinym.

158. Proj. Arch. R. Münch. W. Weber, W. Ewerth („Das Schöne Heim 4. 1933“) Pokój jadalny z ogrodem zimowym.

159. Wnętrze willi w Hollywood bogato oświetlone światłem naturalnym („Die Dame” 14.1932 r.).

mieszkanie jest lustro, zwłaszcza lustro umiejętnie zawieszane. Darzy ono wnętrze magicznym światłem, perspektywą, wydłuża, poszerza lub pogłębia przestrzeń.

Dodaje jej pozatem wiele nieoczekiwanych walorów dekoracyjnych. Zwłaszcza da się to zaobserwować tam, gdzie rośliny egzotyczne na tle gładkich ścian lub okien i kwiaty cięte, ułożone artystycznie, stanowią często jedyną ozdobę wnętrza. Odbicie ich w tafli lustrzanej daje oryginalne obrazy rzeczy znanych, odtworzonych w nowy sposób.

Podobnie jest z odzwierciedleniem ładnego widoku, przenikającego do mieszkania. Dzięki ruchliwości i zmienności obrazów na dworze, czy to drzew rozkołysanych na wietrze, obłoków snujących po niebie lub ptaków w przelocie, obserwujemy w samym pokoju, w lustrze bogaty kalejdoskop pełen ruchu i światła. Bawią te obrazy nasze oko i pobudzają fantazję niczem fata morgana.

Nic dziwnego, że lustro w nowoczesnym mieszkaniu traktowane jest z pietyzmem. Jest to przede wszystkim tafła, służąca do odbicia obrazu i światła o znaczeniu

wybitnie użytkowym i dekoracyjnym, a nie mebel stylowy, o którego wartości decyduje bogato rzeźbiona lub złocona, ciężka rama. Lustro nowoczesne najczęściej jest pozbawione ramy. Winno ono ściśle przylegać do ściany i w niej ginąć. Jedyne wąskie ramy w kolorze ściany nie zmniejszają jego efektu. Podobnie wygląda lustro wpuszczone w ścianę, w specjalną wnęczękę — dla utworzenia wraz ze ścianą gładkiej, jednolitej powierzchni.

Forma lustra jest najczęściej prosta, szarmizowana z nowoczesnym wnętrzem, a więc najprostszy kwadrat, rzadziej prawidłowe koło. Lustro użytkowe, służące do przeglądania się podczas ubierania ma ze względów praktycznych wąską, wydłużoną formę. Zawieszane ono bywa na ścianie w pobliżu małej podręcznej szafeczki lub stoliczka na przybory toaletowe. Dawnej, dużej „gotowalni” z ulubionym lustrem owalnym nie spotykamy w nowoczesnym mieszkaniu. Nie ma na nie miejsca, ani amatorów...

Lustro w mieszkaniu nowoczesnym pokrywa często powierzchnię drzwi w pokoju lub mieści się na wewnętrznej stronie drzwi szafy ubraniowej, gdyż jest to wygodniejsze podczas wyjmowania rzeczy z szafy. Ma ono również formę wydłużonego kwadratu. Prosta forma ta jest ładna i praktyczna.

Wymiar lustra zależy od odległości z jakiej powinniśmy z niego korzystać i od celu dla jakiego ma ono służyć. Ważną jest również proporcja pomiędzy wolną ścianą a zawieszanym lustrem. Na szerokiej ścianie ładnie wygląda duża tafła lustrzana, na wąskiej ścianie lepiej wyglądać będzie wąskie a długie lustro. Wymiar lustra użytkowego zależy od tego, czy potrzebne jest ono do odbicia całej postaci, czy części. Lustro użytkowe do czesania i golenia może być nieduże i składać się z trzech ruchomych części dla lepszego odbicia całej twarzy.

Wysokość zawieszenia lustra zależna jest od tego w jakiej pozycji będziemy z niego korzystać, czy w pozycji siedzącej, czy stojącej.

Lustro dla celów dekoracyjnych zawiesimy na wysokości, zależnie od fragmentu pokoju, który chcemy odbić i od wysokości mebli, przylegających do ściany. Nad niskim tapczanem lub niskim kredensem ładnie wygląda tafła lustrzana, pogłębiająca pokój. Nad wysokimi meblami lustro źle wygląda. Liczne ozdoby na ścianie kłócą się również z pobliskim lustrem. Tylko na gładkiej ścianie, nie przeladowanej ozdobami, lustro wygląda ładnie. Sąsiedztwo pięknej rośliny lub żywych kwiatów w pobliżu lustra jest bardzo pożądane ze względów dekoracyjnych.

Przy zawieszaniu lustra wielką uwagę należy zwrócić przede wszystkim na oświetlenie. Przedmio-

ty, które mamy oglądać muszą być dobrze oświetlone i dlatego lustro użytkowe dobrze jest zawiesić pomiędzy oknami lub na ścianie sąsiadującej z oknem, tak aby światło padało z lewej strony. Przy czesaniu się i goleniu posilkujemy się przeważnie prawą ręką, więc światło od lewej jest wygodniejsze, podobnie jak przy pisaniu. Chcąc rozświetlić pokój lustrem wieszamy je tak, aby światło na nie padało. W ten sposób można rozjaśnić ciemny, długi przedpokój. Światło przenikające przez drzwi lub świetliki będzie się w lustrze podwajać.

Lustra nie należy wystawiać na działanie promieni słonecznych, gdyż pokryje się plamami i będzie się niszczyć. Podobnie jak szkodzi wilgoć. O tem wszystkim trzeba pamiętać przy zawieszaniu lustra. Jeśli jednak wygodniej jest nam powiesić lustro na ścianie słonecznej, wówczas musimy w godzinach operowania słońca okna zasłaniać sztorami. W lecie w czasie wakacji domowników, praktycznie jest lustro oklejać bibulkami, najlepiej w kolorze niebieskim, odstrasżającym muchy. Lustro w mieszkaniu wilgotnem zawieszamy z musu w pewnym odstępie od ściany, aby powietrze cyrkulowało swobodnie pomiędzy niem a ścianą.

O ile operowanie światłem naturalnem uzależnione jest od położenia okna, jego wymiaru, koloru ścian, sufitu i podłogi, oświetlenie mieszkania światłem sztucznem nie podlega skrępowaniu.

Rozwój techniki świetlnej pozwala nawet na wprowadzenie do mieszkania światła, upodobnionego do światła dziennego. W tym celu stosowane są żarówki ze szkła niebieskiego. Wrażenie światła naturalnego, rozproszonego po całym mieszkaniu dają również żarówki rurowe, ciągnące się wzdłuż gzymsu pod sufitem, odpowiednio ukryte. Oświetlają one mocno sufit, skąd światło odbite rozplywa się po ścia-

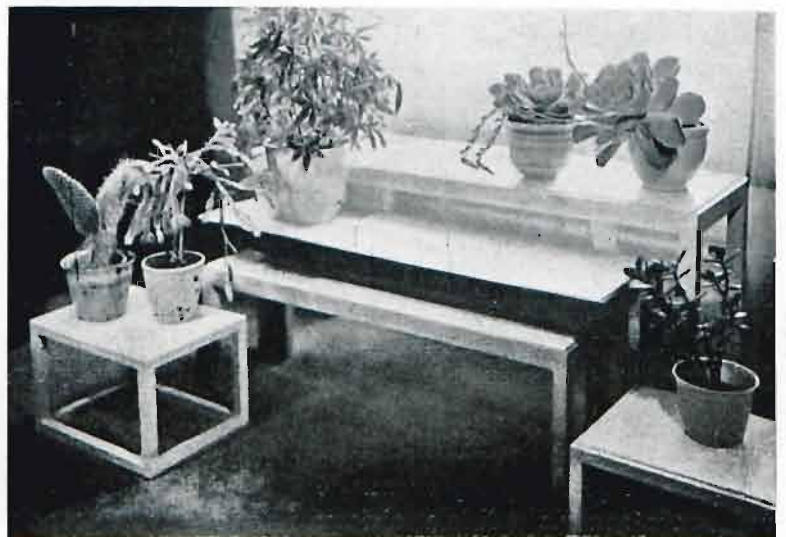
nach i całym pokoju. Efektowne światło dają też lampy ukryte pod sufitem, wykonanem z matowego szkła. W mieszkaniach nowoczesnych często są w użyciu lampy stojące w formie kielicha na długiej lodydze. Są to reflektory, rzucające w sposób niewidzialny światło do góry, skąd rozchodzi się ono po całym pokoju, stwarzając oświetlenie łagodne i równe. Najpopularniejsze są lampy nowoczesne o szczelnych kloszach mlecznych, zawieszane pod samym sufitem. Są one dobre, gdyż oświetlają pokój równo i nie tworzą kontrastów szkodliwych dla wzroku.

Przy podobnem wzorowem oświetleniu mieszkania, nie trudno uzyskać dobre odbicie w lustrze. Niemniej dla osiągnięcia mocnego odbicia, praktycznie jest zawieszać lampy dodatkowe przy lustrze w przedpokoju, łazience i w sypialnym, przy którym ubieramy się. W tym celu po obu stronach lustra zawieszamy na poziomie oczu matowe lub mleczne żarówki, aby nie raziły wzroku. Najładniej wyglądają żarówki w formie świec w oprawie stalowej lub niklowej. Umieszczenie lampy nad lustrem, tak często praktykowane u nas, nie jest wskazane, gdyż światło padające z góry na twarz tworzy na niej cienie. Lepsze jest już oświetlenie z lewej strony, chociaż nie zastąpi ono dwustronnego.

Wobec tego, że światło sztuczne możemy doprowadzić wszędzie, przy wyborze miejsca na lustro, decydować winno dobre światło dzienne. W ciemnym przedpokoju i łazience liczymy się z musu tylko z bliskością kontaktu.

Dobre oświetlenie lustra ma nie tylko znaczenie praktyczne i estetyczne lecz i psychiczne. W mieszkaniu rozjaśnionem lustrem jest jasno, ładnie i radośnie. Zwłaszcza, gdy do oświetlenia samego lustra są użyte lampy efektowne o matowem łagodnem świetle lub lampy wielobarwne. Lampy zaś skomponowane z kilku rodzajów szkła jednocześnie: matowych, mlecznych i lustrzanych w obramieniu lśniących metali — stwarzają tak bogate refleksy świetlne, iż piękna ich nie zastąpi światło dzienne.

Wielkie zalety dekoracyjne a głównie nastrojowe ma w mieszkaniu również światło świec, używane czasem dla kontrastu z nowoczesnem urządzeniem do oświetlenia stołu o lśniącej powierzchni. Migocący blask płomieni wytwarza na tafli lustrzanej grę światel, które w sposób zwodniczy nęcą oko współczesnego człowieka, rozmiłowanego w kontrastach. Rytm plam jasnych i ciemnych odpowiada nam niezem zmienna melodia współczesnego życia.

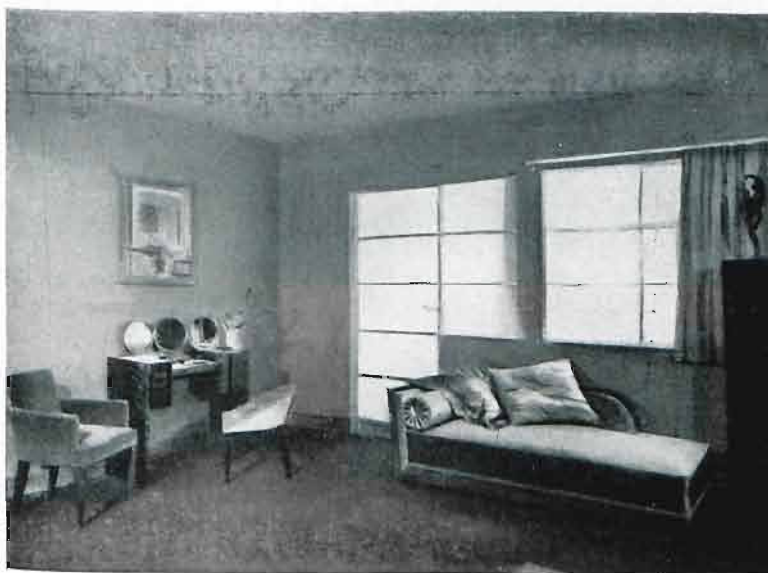

160. Ławeczki na kwiaty lakierowane w kilku kolorach („Das Schöne Heim Nr. 10.1932 r.”).

161. Proj. Arch. Olivier Deborde (Paryż). Fragment sypialni. Tafla lustrzana przylegająca ściśle do ściany odbija światło i rozjaśnia wnętrze. (Das Schöne Heim 11-32).

162. Proj. Arch. Robert Block (Paryż). Fragment sypialni. Lustro toaletowe do czesania i golenia z 3-części. (Das Schöne Heim 11/32).

Chcąc dać dostęp światłu i lustru i ich magicznej grze w starej mieszkaniu przestrzegamy następujących zasad:

- 1) nie zasłaniajmy otworów okiennych gęstymi firankami, grubymi portjerami i wysokimi kwiatami,
- 2) dbajmy o dobry stan ram okiennych i ich estetyczny wygląd, przez częste malowanie ram i wnęck okiennych na jasne kolory, aby można było bez obawy je odsłaniać,
- 3) odrzućmy całkowicie ciężkie lambrekiny z szerokimi listwami,
- 4) okien o pięknym rozległym widoku nie zasłaniajmy wcale,
- 5) okna, których widok ze względów estetycznych musimy przesłonić, ozdabiajmy cieniutkimi, przezroczystymi firankami z białego tiulu lub siatki,
- 6) na sztory używajmy materiałów jednobarwnych,

najlepiej w kolorze ściany. Zawieszajmy je w ten sposób, aby nie zabierały światła w dzień,

- 7) do zawieszania sztor i cieniutkich zasłon używajmy wąskich drążków metalowych, przylegających ściśle do okna. Formę drążków uzależnijmy od górnej linii okna, aby go nie szpecił,
- 8) kwiaty stawiajmy pod oknem na niskich ławkach, półkach lub żardinierach, aby nie zabierały one cennego światła,
- 9) sufit, ściany a nawet podłogę starajmy się utrzymać w jasnych kolorach, aby nie pochłaniały światła,
- 10) lustra zawieszajmy z przestrzeganiem zasad właściwego oświetlenia i dobrej perspektywy, oraz utrwalajmy w lustrze i podwajajmy dzięki niemu efekty światła i piękna naszego wnętrza.
- 11)

Janina Ginell-Wojnarowiczowa.

163. Proj. L. Dębnicki (W-wa). — Pokój do pracy — orzech amerykański mat. Biurko z wysuwającym stołem rysunkowym, biblioteka pośrodku z klapą na maszynę do pisania, boczne szafki z wysuwanymi półkami na rysunki. Wyk. F-ma Kamler (W-wa). Części metal. F-ma J. Puchalski (W-wa).

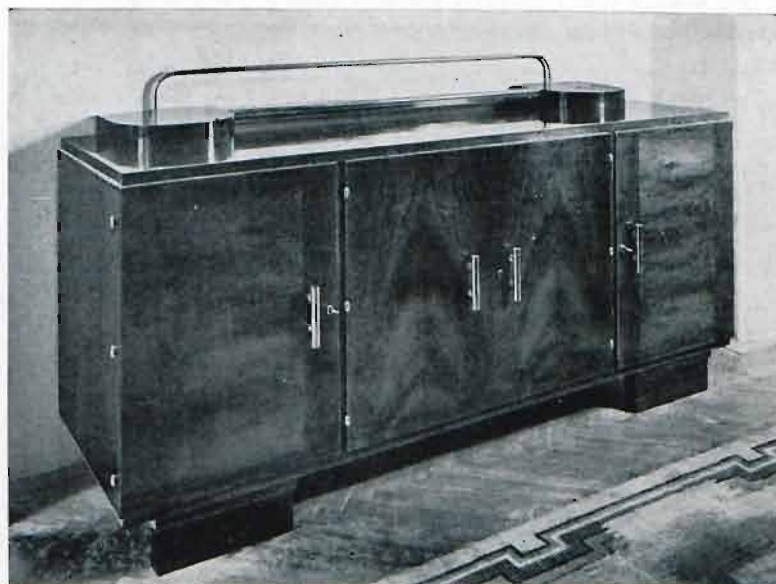
Fot. E. Koch (W-wa).

165. Proj. L. Dębnicki (W-wa). Kredens drzewo pieprzowe politur. Części metal. wyk. F-ma J. Puchalski (W-wa).

Fot. wyk. E. Koch (W-wa).

164. Proj. L. Dębnicki (W-wa). Witryna z małym barem. Drzewo pieprzowe politur. Części metal. wyk. F-ma J. Puchalski (W-wa).

166. Proj. Arch. Nina Jankowska (W-wa) Kredens na sztucze, srebro i bieliznę stołową. Drzewo — kaukaski orzech, czarna gruszka i czarny marblit.

Fot. wyk. E. Koch (W-wa).

167—168. Proj. Arch. Edward Seydenbeutel (W-wa). Pokój pana. Orzech kaukaski, dywan ciemno-wiśniowy, obicia bledo-różowe, ściany szare, oświetlenie kryte. Roboty tapicer. wyk. F-ma Stanisław Olszewski (W-wa). Stół, wyk. F-ma M. Herodek (W-wa).

169. Proj. Arch. Jerzy Gelbard, G. i R. Sigalinowie (W-wa). — Zakład Chirurgiczny Dr. Pawła Goldsteina w W-wie przy ul. Wilczej 27. — Poczekalnia z szafą na ubrania. Budowę wyk. Biuro Techn.-Bud. inż. M. i J. B-cia Lichtenbaum (W-wa). Konstrukcje żel. wyk. F-ma A. Winogron (W-wa). Instalacje oświētł. elektr. F-ma „Elektrotermja” (W-wa).

170. Umywalnie.

171. Pokój dla chorych. Łóżko z F-my Konrad, Jarnuszkiewicz i S-ka Sp. Akc. (W-wa). Przystawka metalowa do łóżka wyk. Fabr. WYROBÓW METAL J. Neufeld (W-wa).

Nowoczesna lecznica chirurgiczna w Warszawie.

172. Proj. Arch. Jerzy Gelbard, G. i R. Sigalinowie (W-wa)
Zakład Chirurgiczny Dr. Pawła Goldsteina w W-wie przy ul. Wilczej 27.
Sala operacyjna. — Budowę wyk. Biuro Techn.-Bud. inż. M. i J. B-cia
Lichtenbaum (W-wa). Inst. elektr. F-ma „Elektrotermja” (W-wa).
Konstrukcja żel. F-ma O. Winogron (W-wa). Szafę żel. dwustronną
wyk. F-ma J. Neufeld (W-wa). Okno żel. w sali oper. wyk. F-ma
A. Szmalenberg (W-wa). Foto „RU-AN” (W-wa).

Jednym z nowych zagadnień architektury wnętrz jest rozwiązywanie kompleksów klinicznych.

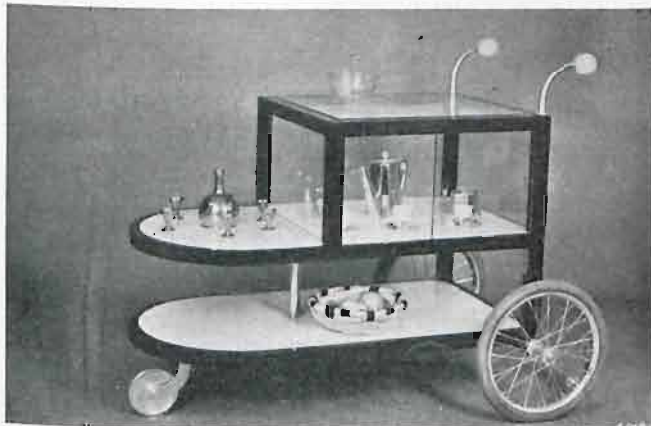
Niedawna przeszłość pozostawiła szereg przykładów lepiej lub gorzej zorganizowanych funkcjonalnie, o monumentalnym nieraz wyrazie zewnętrznym, ale bez dostatecznego wniknięcia w potrzeby psychiczne i fizyczne człowieka. Spotęgowana wrażliwość udreżonego chorobą winna być uwzględniana narówni z szeregiem zagadnień utylitarnych i technicznych branych pod uwagę przy projektowaniu budynków szpitalnych.

Najnowsze prądy w medycynie kładą duży nacisk na stany psychiczne chorych. Architekt, kształtując wnętrza, ma możliwość nadania odpowiedniego nastroju, który przez stałe oddziaływanie może w dużym stopniu wpływać dodatnio na psychikę chorego.

Złamanie szablonu dawnych wnętrz szpitalnych znalazło swój wyraz w nowozbudowanej klinice chirurgicznej d-ra P. Goldsteina przy ul. Wilczej Nr. 27.

Pomieszczenia dla chorych, wyposażone we wszelkie zdobycze techniczne posiadają jednocześnie dużo intymności. Jasne, pastelowe barwy, dużo słońca, tarasy, przytłumiona akustyka, bezdźwiękowa sygnalizacja, wieczorem rozproszone światło mleczone i fioletowe.

Kompleksy sal operacyjnych, odpowiednio zorganizowane i wyposażone przemawiają specjalnym wyrazem swej estetyki.

M E B L E   A R T Y S T Y C Z N E
KAROL BAMBERGER I SKA
A R C H I T E K T U R A   W N Ę T R Z

W A R S Z A W A
W I E R Z B O W A 4
T E L E F O N 6 2 1 - 4 7

A M E R Y K A N K A — K A N A P A - Ł Ó Ż K O

w dzień

U S U W A
C I A S N O T Ę
I T W O R Z Y
W Y G O D Ę.

N A W S K R O Ś
N O W O C Z E S N Y
M E B E L.

w nocy

Ceny ściśle fabryczne. Fabryka „AMERYKANKA” Al. Jerozolimska 105, tel. 264-99. Dojazd tramw.: 6, 6a, 7, 8, 11 i Z.

ZAKŁADY WYROBÓW METALOWYCH
KONRAD. JARNUSZKIEWICZ i S^{KA} S.A.
 TELEFON Nr 605-98 WARSZAWA GRZYBOWSKA Nr 25

POLECAJĄ

MEBLE STALOWE

EDWARD KOCH

ZAKŁAD FOTOTECHNICZNY

WARSZAWA
 ZIELNA Nr. 46, m. 11
 TELEFON Nr. 512-56

Zdjęcia artystyczne, techniczne i architektoniczne. Zdjęcia portretowe i grupowe. Art. powiększenia, reprodukcje z obrazów, rysunków, fotografii etc.

ZAKŁADY
 PRZEMYSŁOWO-STOLARSKIE
A. T. BANDYCH
 SPÓŁKA Z OGR. ODP.

WARSZAWA, WOLSKA 44, TEL. 235-82

WYKONUJĄ

MEBLE I WNĘTRZA
 URZĄDZENIA SZKOLNE
 ROBOTY BUDOWLANE
 DLA W. PP. ARCHITEKTÓW
 SPECJALNE RABATY

WŁASNA PRACOWNIA TAPICERSKA

SOLIDNIE
TANIO PUN-
KTUALNIE

PROJEKTY I KOSZTORYSY NA ŻĄDANIE

ALBIN ZABORSKI

ZAKŁAD WYŚWIETLANIA RYSUNKÓW
 SKŁADNICA PRZYBORÓW KREŚLARSKICH

OPRAWA PLANÓW

Wyłączna sprzedaż

Papierów światłoczułych „OZALID”. — Aparatów do wyświetlania rysunków R. REISS Liebenwerga. Maszyn do pisania WOOD-STOCK Co TYPEWRITER Chicago.

CENTRALA: WARSZAWA, UL. WIDOK 22
 Telefon 525-09

ODDZIAŁ: GDYNIA, UL. ŚWIĘTOJAŃSKA
 Telefon 25-00

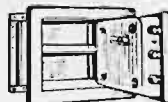
Telefon 613-85

WYTWÓRNIA MEBLI pełnowartościowych
 p. f. „W. GADOMSKI”
 WARSZAWA, ul. NOWY ŚWIAT 47

Poleca: **MEBLE** PODŁUG WŁASNYCH I NADESŁANYCH WZORÓW.

KASETY ŚCIENNE DO WMUROWANIA
 PODRĘCZNE-STALOWE I SZAFY ŻELAZNE

poleca

FABRYKA KAS
 STALOBETONOWYCH

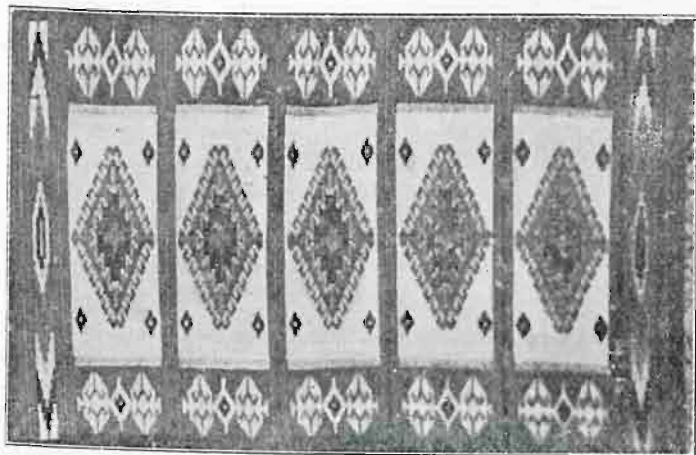
S. ZWIERZCHOWSKI i S^{-WIE}

Warszawa, ul. Warecka Nr. 9, telef. 5-22-97

**DESZCZÓWKI
BOTY
KALOSZE**

„GUMA“
40 CHMIELNA 40
TELEFON 263-93

DYWANY „ARAS“ KILIMY
WARSZAWA, UL. WIDOK Nr. 8, TEL. 292-48

STOLIKI nowoczesne do foteli, tapczanów, ro-
bótek, palenia i t. p., odpowiednie na podarki
gwiazdkowe.

Do nabycia: Służewska 2, m. 15, telefon 8-27-35

**M E B L E
R A C J O N A L N E**

o pięknej nowoczesnej formie

lakierowane i
fornierowane

projektuje i wykonuje

„WNĘTRZE“

Warszawa, Marszałkowska 151

Wielki wybór nowoczes-
nych urządzeń kuchennych.

Bezpłatne porady w dziedzinie dekoracji wnętrz.

**SKLEP I PRACOWNIA
RYMRASKO-GALANTERYJNA**

E. i Z. FIEDOTOWA

WARSZAWA
ulica Bracka 13.

Sukna dekoracyjne kolorowe „BOBRIK“

do wykładania podłóg we wszystkich kolorach

Przemysław Dywanowy J. M. KLEINERMAN

WARSZAWA, UL. DŁUGA Nr. 44, TELEF. 11-98-78

PRZED KUPNEM MEBLI

PROSIMY SPRAWDZIĆ CENY, JAKOŚĆ w FIRMIE

„ZACHĘTA“ PL. TRZECH KRZYŻY 13, RÓG ŻÓRAWIEJ,

WIELKI WYBÓR WYKWINTNYCH I SKROMNIEJSZYCH SYPIALNYCH
STÓŁOWYCH, GABINETÓW, SALONÓW I SZTUK POŁĘDNYCH

DZIAŁ ADRESOWY WEDŁUG BRANŻ

● ARCHITEKTURA WNĘTRZ

NOWOCZESNE URZĄDZENIA
I REMONTY

mieszkań, lokali publicznych i handlowych.

Wykonanie solidne. Ceny przystępne.

ARCH. WNĘTRZ M. KORAL

Warszawa, Marszałkowska 129, tel. 785-82

● ARMATURY ELEKTRYCZNE

Żyrandole nowoczesne (metal w drzewie)

Galanterję elektrotechniczną — poleca:

„ELEKTROS“

S. z o. o.

Warszawa, Marszałkowska 151, telefon 205-69

SPECJALNA WYTWÓRNIA ŻYRANDOLI

A. FILIPKOWSKI

Warszawa, Marszałkowska 143 i Zielna 38. Tel. 205-24

Żyrandole, kinkiety, lampy, pendle, plafonierey.

Platery: złocenie, srebrzenie, niklowanie, oksydowa-

nie w różnych kolorach, szlifowanie, polerowanie,

przyjmuje się i reperacje.
Rok założenia 1907.

● ARMATURY ELEKTRYCZNE

HUGON FRIED

WARSZAWA MONIUSZKI 4

NOWOCZESNE ŻYRANDOLE

„IRIS“ WARSZAWA Wierzbowa 8
Telefon _____ 699-70

STYLOWE I NOWOCZESNE WYKWINTNE ŻY-
RANDOLE, LAMPY, KINKIETY, LORNETKI, BRON-
ZY, PORCELANA, PROJEKTOWANIE.

„A. MARCINIAK“ Sp. Ake.
WARSZAWA

Zarząd i Fabryka — WRONIA 23

Telefony: 795-08 i 792-02

Wzorownia — ZŁOTA 49. Telefon 260-76

● ARTYKUŁY METALOWE

BRACIA LOPIEŃSCY

WARSZAWA

FABRYKA WYROBÓW Z BRON

ZU I ODLEWNI METALI.

FABRYKA: HOŻA 55. TEL. 917-89. MAGAZYN

FABRYCZNY: KRAK. PRZEDM. 15. TEL. 621-90

OKUCIA BUDOWLANE

z złotych i białych metali

ARMATURY OŚWIETLENIOWE

DEKORACJE WNĘTRZ

ODLEWY RZEZB I FIGUR

ROK ZAŁOŻENIA 1884

Fabryka WYROBÓW Metalowych

J. PUCHALSKI

Warszawa, Marszałkowska 76. Telefon 9.66-59

WYKONYWA: Meble stalowe niklowane, gzymsy

do firanek, wieszadła do przedpokoju i t. p. Dekoracje

wnętrz

● ARTYKUŁY METALOWE

WYTWÓRNIA WYROBÓW METALOWYCH

W. PUCHALSKA i Ska

Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 65, tel. 966-49.

Urządzenia metalowe wnętrz i wystaw. Meble stalowe niklowane. Specjalne okucia bu-

Zakład artystyczny wyrobów z brązu i metalu

S. G. ROSMAŃSKI

Warszawa, Piusa XI 20.

Wykonują: Urządzenia do wystaw i bufetów oraz okucia budowlane, mosiężne, niklowe, platerowane i biały metal. **Bronzy biurkowe. Bronzy: Salonowe, kocielne, meblowe, żyrandole.**

● CENTR. OGRZ., WOD., KANALIZACJE

BIURO INSTALACYJNO TECHNICZNE

Inż. CZ. ZARZECKI

w Warszawie, ul. Marszałkowska 79, tel. 8-32-88.

wykonują: Ogrzewania centralne, wodociągi, kanalizacje, i t. p. **PROJEKTY. KOSZTORYSY.**

● DYKTY I FORNIERY

„**INTERWOOD**“ Sp. z o. o. właśc. Karol Konopacki i S-ka

Hurtowy i detaliczny skład fornierów i dykt SPECJALNOŚĆ: fornieri egzotyczne i dykty fornierowane Warszawa, Grzybowska 35, tel. 296-38

● DYWANY I KILIMY

„**A R A S**“

właśc. J. ANTONIEWICZ

Warszawa Widok 8 Tel. 292-48

Dywany Ręczne, Krajowe i Perskie, Kilimy i Narzuty Firanki ręczne, Kanapy-Lóżka „Amerykanka“, Meble (Gabinety—Saloniki etc.)

„**K I L I M**“

Warszawa, Marszałkowska 129.

KILIMY ARTYSTYCZNE

DYWANY, FIRANKI
POKRYCIA MEBLOWE

A D A M Ż Y T O

WARSZAWA, Pl. Żel. Bramy 1.

Telefon 662-52

● FARBY I LAKIERY

FARBY

NAJWIĘKSZA - POLSCIE Zak. w n. 1880 FABRYKA FARB I LAKIERÓW
W. KARPINSKI & W. LEPPERT.
WARSZAWA - JEROZOLIMSKA 30. OFERTY NA ŻĄDANIE.

LAKIERY

● FIRANKI

DEKORACJE WNĘTRZ.

Firanki, story, serwety, kapy

poleca:

MARJA SZALITOWA

Warszawa, Marszałkowska 58, tel. 8-92-54.

● FIRANKI

Nowoczesne i stylowe firanki, story, serwety, kapy i poduszki poleca:

EMILJA SZRAJEROWA

Nowowiejska 11 m. 10. Tel. 8-13-18.

● IZOLACYJNE MATERJAŁY

Hudrofuge „**CASTOR**“ środek izolacyjny

POSIADA NA SKŁADZIE

PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE

MAURZYCY KARSTENS

Warszawa, ul. Koszykowa 7, Tel. 8-27-95.

● LUSTRA I SZYBY

LUSTRA własnej wytwórni

HENRYK HOCH

ul. Bracka 2. Tel. 909-73

Szyby szlifowane. Szlifiernie szkła i odlewnia luster.

ZAKŁADY SZKLARSKIE I WYTWÓRNIA LUSTER

JAN SZULC I S-ka Sp. z o. o.

Nowy Świat Nr. 59. Tel. 765-94

Lustra i szkła szlifowane wszelkiego rodzaju. — Zasłony bufetowe. — Wielkie szyby wystawowe. — Szyby samochodowe. — Wykonywanie wszelkich robót w zakresie szklarstwa wchodzących.

ZRZESZENIE Nowowiejska 26. Tel. 8-44-44

SZKLARZY Solna 17. Tel. 11-63-66

Szlifiernia własna i Przedsiębiorstwo robót szklarskich. Wykonujemy lustra— Zasłony bufetowe — Szyby samochodowe. — Szyby na stoly. — Szyby do okien i wystaw wszelkich gatunków, szkło forsowane i marblity.

● MARMURY I SZKŁO

TEODOR FELKEL

Warszawa, Leszno 23. Telefon 11-07-04

Obróbka Granitu

Marmuru i Szkła.

● MEBLE

ZAKŁADY

PRZEMYSŁOWO-STOLARSKIE

A. T. BANDYCH Sp. z o. o.

Warszawa, Wolska 44 Tel. 235-82.

L. J. CIĘŻKOWSKI

FABRYKA: NOWE BRÓDNO ul. LIWSKA 10

Skład Fabryczny: Żórawia 2, i Plac 3-ch Krzyży 12,

POLECA: Meble własnego wyrobu

Przyjmuje zamówienia po cenach konkurencyjnych

MEBLE NOWOCZESNE FURNIE-

ROWANE I LAKIEROWANE

Największy wybór kompletów kuchennych

„**CZERSK**“

WARSZAWA, NIECAŁA 3.

ZAKŁADY STOLARSKIE

M. HERODEK

WARSZAWA—SOLEC 77

tel. 9-60-48.

● MEBLE

ZAKŁAD STOLARSKI

LEOPOLDA KAMLERA

Warszawa, Piusa XI (Piękna) 53. Telefon 8-92-42.

Meble nowoczesne i urządzenia wnętrz w/g własnych i nadesłanych projektów

MEBLE NOWOCZESNE

lakierowane kolorowo (schleiflak), forniero-

wane (javor, orzech, palma, 'esion). Urzą-

dzanie wnętrz w/g najnowszych projektów.

J. KRZYPOW, Warszawa, Marszałkowska 111/3

Telefon 209-58.

Warszawska Wytwórnia Mebli Stylowych

WŁ. KUCICKI

Marszałkowska 145 w podwórzu. Tel. 504-68.

POLECA w DUŻYM WYBORZE:

Sypialnie' Stoiowe pokoje, i amieskie kom-pi-ly, Salony

oraz pojedyncze przedmioty. **CENY NISKIE!**

ZAKŁAD STOLARSKI

WŁAD. MILCZAREK

WARSZAWA - LITEWSKA 3

Telefon 816-73

M E B L E NOWOCZESNE
I STYLOWE

poleca Firma **MORAWSKI**

WARSZAWA, NOWY-SWIAT 52

WYTWÓRNIA MEBLI

STYLOWYCH i NO-

WOCZESNYCH

W. Niemczuk i W. Wojciechowski

WARSZAWA, ul. ELEKTORALNA 14, TEL. 582-77

Uprzejmie zawiadamia o otwarciu magazynu sprzedaży swoich wyrobów. przy ul. Mazowiecka 5.

ZAKŁAD STOLARSKO - TAPICERSKI

ALEKSANDER NIEWIADOMSKI

Warszawa, Elektoralna 6. Tel. 224-08.

Wykonują wszelkie roboty w zakresie stolarstwa i tapicerstwa wchodzące. Duży wybór gotowych mebli.

WYTWÓRNIA MEBLI
STYLOWYCH I NOWOCZESNYCH

Odświeżanie starych antyków

TELESFOR RYŃSKI

Warszawa, Marszałkowska 31a, tel. 879-87

WYTWÓRNIA ARTYSTYCZNO-STOLARSKA

ZDZISŁAW SEMETKOWSKI

Warszawa, ul. Krucza Nr. 11, tel. 8-67-75

Wykonują wszelkie roboty wchodzące w zakres stolarstwa meblowego i galanterji drzewnej, oraz urządzenia biurowe, szkolne i sklepowe p-g rysunków własnych i projektów dostarczonych.

WYTWÓRNIA MEBLI

WIKTOR SOKOŁOWSKI

WARSZAWA — KOPERNIKA 42

Telefon 236-15

JAN STAROŃ Warszawa, Wilcza 66.

Pracownia mebli stylowych i nowoczesnych oraz lakierowanie mebli.

● **MEBLE**

WŁ. STRZESZEWSKI

STOLARNIA MECHANICZNA
WARSZAWA, KAROLKOWA 48, Tel. 632-59

poleca:

**Mebel nowoczesne pełnowartościowe,
gotowe i na zamówienia.**

Polski Przemysł Meblowy

„STYL“ Sp. z o. o.

Warszawa, Złota 7
Najkorzystniej

FABRYCZNY MAGAZYN MEBLI

„VITALIS“

Warszawa, ul. Królewska 8, telefon 448-72
w podwórzu wprost Zachęty.

MEBLE RACJONALNE

Lakierowane i Fornierowane
projektuje i wykonuje

„WNĘTRZE“

Warszawa — Marszałkowska 151.

FABRYKA MEBLI

M. ZALEWSKI I S-ka

(dawniej Dymmek)

Warszawa, Królewska 9. Telefon 633-30.

Poleca na dogodnych warunkach:
meble stylowe i nowoczesne od najskrom-
niejszych do wykwintnych

● **MEBLE METALOWE**

„MATRA“ B-cia PRZYDRYDZY
POZNAŃ, ul. Dąbrowskiego 142

Fabryka: łóżek metalowych do użytku do-
mowego, letnisk, sanatorjów, schronisk, siero-
cińców, szpitali, żłobków. Materaców sprę-
żynowych. Mebli ogrodowych żelaznych
i drewnianych. Cennik na żądanie

FABRYKA MEBLI ŻELAZNYCH
J. NEUFELD

Warszawa-Praga, ul. Brukowa 46, Tel. 10-14-66
Produkuje: łóżka żelazne i mosiężne, wózki dziecięce,
nowoczesne meble stalowe, urządzenia szpitalne,
meble lekarskie, materace sprężynowe i zwyłe, odle-
wy żeliwne

Skład fabryczny i dział pościeli, ul. Zgoda 15.

● **NEONY**

REKLAMY NEONOWE
RÓŻNYCH SYSTEMÓW

K. i W. DWORAKOWSCY

WARSZAWA, HOŻA 35
TELEFON Nr. 9.74-06

REKLAMY NEONOWE I ŻARÓWKOWE,
POKRYWANIE BIAŁEMI METALAMI
FRONTÓW WYSTAW SKLEPOWYCH

T. JAROSZ

Warszawa, ul. Hoża 35, tel. 916-85,

● **NEONY**

ZAKŁADY
TECHNICZNE „NEON“
WARSZAWA, Graniczna 14, Telefon 253-04
FABRYKA RUR NEONOWYCH I TRANSFORMA-
TORÓW, LABORATORIUM PRÓŻNIOWE.

● **OŚWIETLENIA WNĘTRZ**

Zakłady Elektrotechniczne
„STRZAŁA“
inż. Ewarysta Namysła
Nast. inż. WITOLD PIŃSKI
Poznań, Marcinkowskiego 20. Tel. 5065

● **PARKIETY**

KORASZEWSKI i MARWEG

WYROBY DRZEWNE, POSADZKI DĘBO-
WE, KSYLOLITOWE I LINOLEUM

POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 14a
Telefon 28-84

● **PIECE GAZOWE KĄPIELOWE**

GAZOWE PIECE KĄPIELOWE ATIS

Gazowe kuchnie, kuchenki, żelazka, piecyki
do ogrzewania lokali i t. p.

Fabryka **JAN SERKOWSKI**
Sp. Akc.

WARSZAWA Tel. B. Sprzed. 11.06-12
Nowolipie 78 Dyrekcja 11.63-87
LAMPY I ŻYRANDOLE ELEKTRYCZNE

● **PIECE I KAFLE**

PIECE I KUCHNIE
STAŁE I PRZENOŚNE

ZAKŁADY CERAMICZNE

JAN KULESZA i S-ka

Warszawa, Warecka 14 Telefon 646-62
PIECE BIAŁE I KOLOROWE

Fr. J. MASADYŃSKI

Fabryka kafli

POZNAŃ, PLAC NOWOMIEJSKI 10a

JAN STACHIEWICZ

FACHOWE PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT ZDUN
SKICH. PRZEDSTAWICIELSTWO FABR. KAFLI
„SKAWINA“

Warszawa, Okólnik 3a (Szczygła 2) Tel. 524-40

● **PIECE OSZCZĘDNOŚCIOWE**
„NASZE“ syst. inż. A. Birszenka

PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWY
PIECÓW OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

„NASZE“

systemu inż. Apolinarego Birszenka
Warszawa, ul. Widok 18. Telefon 228-88

PIECE POKOJOWE I KUCHENNE NOWE
RÓWNIEŻ PRZEBUDOWA
STARYCH PIECÓW.

● **PIECE SZRAJBERA**

PIECE PRZENOŚNE
SZRAJBERA KUCHENNE
POKOJOWE

Hermetyczne — trwale — oszczędne — tanie
Wynalazek polski — Wyrób krajowy
KAROL SZRAJBER Sp. z o. o.
WARSZAWA, GRÓJECKA 33 TELEFON 320-33

● **PRZEWOZOWE BIURA**

● **STOLARSKIE ZAKŁADY**

Zakłady Stolarskie
T. CHOJNACKI i J. MILCZAREK

Warszawa Czerniakowska 160. Tel. 9.70-59
Urządzenie wnętrz mieszkalnych, biurowych, ban-
kowych, sklepowych i szkolnych.

● **TAPCZANY**

TAPCZANY

Nowoczesne fotele-łóżka
Najsolidniejsze wykonanie. Najtańsze ceny
„DIVAN-LIT“
Warszawa, ul. Trębacka 5

● **TAPETY**

FABRYKA OBIĆ PAPIEROWYCH
„J. FRANASZEK“ Sp. Akc.

Warszawa, Krak.-Przedm. 15, telefon 601-72
Al. Jerozolimskie 33, telefon 9.01-78

● **TAPICERSKIE ZAKŁADY**

PRACOWNIA TAPICERSKA
E. KUTHAN

Warszawa, Krucza 7, tel. 8-39-60

Poleca: komplety salonowe, buduarowe, klubowe,
fotele pojedyncze, tapczany, otomany. — Doskonała
jakość materiałów. — Ceny niskie

TAPICER
A. LENCZEWSKI

Warszawa, ul. Podwale 13

Specjalność: **MEBLE KLUBOWE**
podług najnowszych wzorów — oraz stylowe, otomany,
materace, tapczany, leżaki i przearabianie takowych
Robota solidna Ceny umiarkowane

ZAKŁAD TAPICERSKI

W. MACIĄG

Warszawa, Krucza 24 — Telefon 8.89-55

ANDRZEJ SOCHACKI

MEBLE TAPICERSKIE I DEKORACJE
WARSZAWA, NOWOGRODZKA 23 — TEL. 905-58

SPECJALNA
WYTWÓRNIA MEBLI KLUBOWYCH

Warszawa, Nowy-Swiat 27 (podw. na lewo)

poleca: klubowe meble kryte skórą wołową od zł. 450,
kozłową od zł. 750, gobelinem od zł. 250, jedwa-
biem zł. 280 oraz pojedyncze fotele kryte jedwabiem
od zł. 70.

● TAPICERSKO-STOL. ZAKŁADY

ZAKŁAD TAPICERSKO-STOLARSKI

ST. OLSZEWSKI

Warszawa, Nowowiejska 14. Tel. 8-92-95.

Specjalność: Meble angielskie gabinetowe.

● TOKARSKO-STOLARSKIE ZAKŁADY

ZAKŁAD TOKARSKO-STOLARSKI

MIERZEJEWSKI Bolesław

Warszawa, Nowowiejska 21

Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie tokarsko-stolarski wchodzące oraz poleca: lampy meblowe, modern, stylowe, batikowane, abażury oraz meble nowoczesne

● WITRAŻE I POLICHROMJA WNĘTRZ

Poznański Zakład

WITRAŻÓW ARTYSTYCZNYCH

Polichromji Kościelnej i Wnętrz

„POLICHROMJA”
POZNAŃ, FABRYCZNA 31 TEL. 78-64

● WYŚWIETLANIE RYSUNKÓW

Składnica Przyborów Kreślarskich
i Papierów Światłoczułych
oraz Zakład Wyświetlania Rysunków

AŁBIN ZABORSKI

Warszawa, Widok 22 Telefon 405-09

● ŻELAZNE KONSTRUKCJE

WYTWÓRNIA ŚLUSARSKA

Antoni SZMALENBERG

WARSZAWA, SKIERNIEWICKA 12, TEL. 409-54.

wyroby artystyczne kute z żelaza, miedzi i brązu.

Żyrandole, latarnie, kandelabry, kominki, ogrodzenia, kraty do drzwi i okien, bramy, balkony, balustrady etc.

A. WINOGRON

ZAKŁAD ŚLUSARSKI

Warszawa, Bonifraterska 11/13

Telefony 11-43-27 i 286-11

Polecamy

SZYDŁY

MOLEZNE - TRAWIONE - DRUKOWANE -
TANE I MAZYNOWO QYTE -
ODZNAKI TOW. - PLAKIETY -
MARKI DOWEROWE -
ARTYKULY
REKL.

WYŁĄCZNA REPREZENTACJA
S. NAWROCI
WARSZAWA

Pręka 11a
Tel. 9-05-69

FABRYKA SZYDŁÓW I WYROBÓW METALOWYCH

ZAL 1902 H. RAUSCH - TORUŃ TEL. 14-09

S T. B Z O W S K I

WARSZAWA, CHMIELNA 24, TELEFON 729-51

„KILARYT”

rolety przeciwsłoneczne Nr. pat. 7408

Rolety przeciwsłoneczne sporządzone z odpornego na działanie słońca materiału „KILARYTU” uniemożliwiają płowienie artykułów, zarazem dzięki swej zupełnej przezroczystości pozwalają oglądać wystawione objekty tak jak przez szybę

Wyłączna eksploatacja słupów tramwajowych dla umieszczenia reklam dziennno-światlnych (Patent 2124)
PATENTOWANE LITERY,
REKLAMY I PLAKATY
DZIENNO-ŚWIETLNE

WYŚWIETLANIE RYSUNKÓW

INTROLIGATORNIA

PODKLEJANIE MAP I PLANÓW

Redakcja „Wnętrza” prosi uprzejmie P. T. Prenumeratorów, zalegających w opłacie prenumeraty o jaknajszybsze wniesienie jej oraz o przyspieszenie w opłacie prenumeraty za kwartał bieżący.

KOMITET REDAKCYJNY:

*Prof. Wojciech Jastrzębowski, prof. Mieczysław Kolarbiński, prof. Czesław Przybylski,
i arch. Jerzy Sosnkowski.*

T R E Ś Ć Nr. 5.

Jak nowocześnie urządzić stare mieszkanie — Arch. Stanisław Marzyński	str. 69
Światło i lustro w mieszkaniu — Janina Ginett-Wojnarowiczowa	„ 78

I L U S T R A C J E

Arch. Ewerth W. — Nowoczesne wnętrze w starej kamienicy zabytkowej	№ 142—146
„ Korngold Lucjan i Blum Henryk — Pokój mieszkainy	147
„ „ „ „ — Sekretera	148
„ „ „ „ — Bar	149
„ Seydenbeutel Edward — Pokój sypialny	150
„ Korngold Lucjan i Blum Henryk — Toaleta i fotel	151
„ „ „ „ — Wózek do potraw	152
„ „ „ „ — Pokój sypialny	153
„ Śmieańska-Jarblum Stefanja — Dywan z ręcznie barwionych skór	154
„ Jankowska Nina — Kredens-bar	155
„ „ „ — Biblioteka	156
„ Luckhardt B-cia — Taras	157
„ Münch R., Weber W., Ewert W. — Pokój jadalny	158
„ „ „ „ Wnętrze willi	159
„ „ „ „ Ławeczki na kwiaty	160
„ Deborde Oliver — Fragment sypialni	161
„ Block Robert — Fragment sypialni	162
„ Dębnicki L. — Pokój do pracy	163
„ „ — Witryna z barem i kredens	164—165
„ Jankowska Nina — Kredens	166
„ Seydenbeutel Edward — Pokój pana	167—168
„ Gelbard Jerzy, G. i R. Sigalinowie — Zakład chirurgiczny	169—172

WARUNKI PRENUMERATY:

Kwartalnie	Zł. 8.—
Półrocznie	„ 16.—
Rocznie	„ 32.—
Zeszyt pojedynczy	„ 3.—
„ „ za zaliczeniem	„ 3.50

C E N Y O G Ł O S Z E Ń:

Przed tekstem:	Za tekstem:	O k ł a d k a:
$\frac{1}{1}$ str. . . . . Zł. 400.—	$\frac{1}{1}$ str. . . . . Zł. 350.—	II str. $\frac{1}{1}$ . . . . . Zł. 500.—
$\frac{1}{2}$ „ . . . . . „ 220.—	$\frac{1}{2}$ „ . . . . . „ 190.—	$\frac{1}{2}$ . . . . . „ 260.—
$\frac{1}{4}$ „ . . . . . „ 120.—	$\frac{1}{4}$ „ . . . . . „ 100.—	III i IV str. $\frac{1}{1}$ . . . . . „ 450.—
$\frac{1}{8}$ „ . . . . . „ 70.—	$\frac{1}{8}$ „ . . . . . „ 60.—	$\frac{1}{2}$ . . . . . „ 240.—

cena strony opisowej zł. 500.

OGŁOSZENIA DROBNE:

Adres w spisie branż rozm. 20 × 64 mm łącznie z prenumeratą na cały rok Zł. 120.—, płatne zgóry przy zamówieniu. Za każde następne 10 mm wysokości — dopłata Zł. 60.— rocznie.

Red. odp. inż. arch. JERZY SOSNKOWSKI.

Wydawca: TADEUSZ MAGNUSKI.

Wydrukowano na papierze kredowym „J. Franaszek“ Sp. Akc. w Warszawie.

Kliske wykonano w Zakł. Graficznych B. Wierzbicki i S-ka w Warszawie, Chmielna 61.

Drukarnia Techniczna Sp. Akc. Warszawa, Czackiego 3-5.

MAGAZYN ZAOPATRZONY W OSTATNIE NOWOŚCI NA SEZON 1933
**FABRYKA OBIĆ
PAPIEROWYCH**

KAPITAŁ ZAKŁADOWY 4.284.000 ZŁ

MEDAL ZŁOTY W PARYŻU 1922 R

NAJWYŻSZE ODZNACZENIE na P.W.K

"J. FRANA SZEK"
SPÓŁKA AKCYJNA W WARSZAWIE

MAGAZYNY DETALICZNE:

KRAKOWSKIE PRZEDM. 15,
TELEFON NUMER 601-72.
ALEJE JEROZOLIMSKIE 33,
TELEFON NUMER 901-78

NAJSTARSZA I NAJWIĘKSZA FABRYKA W KRAJU ZAŁOŻONA W 1829 R.